

Struktury zbrodni / Strukturen des Verbrechens
Nowe kierunki badawcze nad zbrodniami nazistowskimi / Neue Ansätze und Ergebnisse
bei der Erforschung von NS-Verbrechen
(tytuł roboczy / Arbeitstitel)

Organizatorzy / Organisatoren/ Partnerzy / Partner

Instytut Pamięci Narodowej (IPN), Oddział w Katowicach
Stiftung Gedenkstätten Sachsen-Anhalt/Gedenkstätte ROTER OCHSE Halle (Saale)
Stiftung Sächsische Gedenkstätten / Dokumentations- und Informationszentrum (DIZ) Torgau
Deutsches Historisches Institut (DHI) Warszawa
Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka
Uniwersytet Śląski
Instytut Badań Regionalnych w Katowicach

Termin

22.-23.10.2013

Miejsce / Veranstaltungsort

Katowice, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, ul. Bankowa 11a

Język wystąpień / Tagungssprachen

polski i niemiecki / polnisch und deutsch

Program roboczy / vorläufiges Programm

Pierwszy dzień konferencji – 22 października 2013 r.

9.00-9.15 Otwarcie konferencji

9.15-9.45 – Ryszard Kaczmarek (UŚ/IBR) Wykład inauguracyjny

Sesja/Sektion I

Zbrodnie wojenne / Kriegsverbrechen

9.45-10.15 – Sebastian Bojarski (Herder-Institut, Marburg): *Zbrodnie Wehrmachtu podczas kampanii wrześniowej 1939 r. Reakcje i recepcja w Polsce i w Niemczech / Die Verbrechen der deutschen Wehrmacht im Septemberfeldzug 1939. Reaktionen und Wahrnehmungen von Polen und Deutschen*

10.15-10.45 – Grzegorz Bębniak (IPN Katowice): *Zbrodnie nieregularnych niemieckich jednostek zbrojnych na Górnym Śląsku we wrześniu 1939 r. / Verbrechen irregulärer deutscher bewaffneter Einheiten in Oberschlesien im September 1939*

10.45-11.15 – Maren Röger (Deutsches Historisches Institut Warszawa): *Sexualverbrechen deutscher Soldaten im besetzten Polen / Przemoc seksualna żołnierzy niemieckich w okupowanej Polsce*

11.15-11.30 Przerwa kawowa

Sesja/Sektion II

Zbrodnie wymiaru sprawiedliwości / Justizverbrechen

11.30-12.00 – Lars Skowronski: *Die Aburteilung polnischer Zivilisten und Zwangsrekrutierter durch Kriegsgerichte / Wyroki na polskich cywilach i robotnikach przymusowych, wydane przez sądy wojenne*

12.00-12.30 – Michael Viebig (Gedenkstätte ROTER OCHSE Halle/Saale): *Zur Verurteilung von Polen durch „ordentliche“ deutsche Gerichte im sog. Altreich / Wyroki na Polakach wydane przez „zwykłe“ sądy niemieckie na terenie tzw. Starej Rzeszy*

12.30-13.00 – Ewa Koj (IPN Katowice), *Sądownictwo karne w rejencji katowickiej wobec polskiego ruchu oporu*

13.00–13.15 Przerwa kawowa

13.15-13.45 – Aleksandra Namysło (IPN Katowice): *Sądy specjalne (Sondergerichte) wobec Żydów / Das Vorgehen von Sondergerichten gegen Juden*

13.45-14.15 – Sebastian Piątkowski (IPN Radom): *Niemieckie sądownictwo cywilne w Generalnym Gubernatorstwie / Die deutsche Zivilgerichtsbarkeit im Generalgouvernement*

14.15-14.45 – Wolfgang Oleschinski (DIZ Torgau): *Das Polenstraflager in Torgau / Obóz karny dla Polaków w Torgau-Elsnig*

14.45-15.45 – przerwa obiadowa / kawowa

Sesja/Sektion III

Polityka narodowościowa / Nationalitätenpolitik

15.30-16.00 – Johannes Frackowiak (HAIT, Dresden): *Die Deutsche Volksliste im annektierten Polen / Niemiecka Lista Narodowościowa na polskich terenach, wcielonych do Rzeszy*

16.00-16.30 – Mirosław Sikora (IPN Katowice): *„Aktion Saybusch“ – wysiedlenia na Żywiecczyźnie / „Aktion Saybusch“ – Aussiedlungen aus der Region Saybusch (Żywiec)*

16.30-17.00 – Agnieszka Jaczyńska (IPN Lublin): *Przesiedlenia na Zamojszczyźnie / Umsiedlungen aus der Region Zamość*

17.00-17.30 – Podsumowanie konferencji

Drugi dzień konferencji - 23 października 2013 r.

Sesja/Sektion IV

System obozowy / praca przymusowa / Lagersystem / Zwangsarbeit

9.00-9.30 – Piotr Setkiewicz (Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau): *Produktywizacja więźniów w przemyśle ciężkim Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego / Der Einsatz von Gefangenen in der Schwerindustrie in Oberschlesien und im Dombrowaer Kohlenbecken*

9.30-10.00 – Tomasz Sudół (IPN): *Obozy karne Służby Budowlanej Generalnego Gubernatorstwa (Baudienst im General-Gouvernement) / Straflager des Baudienstes im Generalgouvernement*

10.00-10.30 – Andrea Rudorff (Berlin): *Bewachungsstrukturen im expandierenden KZ-System: Die Aufseherinnen der Groß-Rosener Frauenaußenlager/ Struktury strażnicze w rozrastającym się systemie obozów koncentracyjnych – strażniczki obozu kobiecego Groß-Rosen*

10.30-11.00 – Renata Kobylarz-Buła (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Opolu-Łambinowicach): *Zbrodnie na sowieckich jeńcach wojennych / Verbrechen an sowjetischen Kriegsgefangenen*

11.00-11.30 – Przerwa kawowa

Sesja/Sektion V

Zbrodnie medycyny / Medizinverbrechen

11.30-12.00 – Boris Böhm (Gedenkstätte Pirna-Sonnenstein), *Tötungsanstalt Pirna-Sonnenstein / Miejsce zagłady Pirna-Sonnenstein*

12.00-12.30 – Dietmar Schulze (Universität Heidelberg): *Euthanasieverbrechen in Schlesien: Quellen, Institutionen / Zbrodnie eutanazyjne na Śląsku: źródła i instytucje*

12.30-13.00 – Bartłomiej Warzecha (IPN Katowice): *Śledztwa Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce w kwestiach zbrodni eutanazyjnych / Ermittlungen der Kommission zur Erforschung der Hitlerverbrechen in Polen zu Euthanasieverbrechen*

13.00-14.30 Przerwa obiadowa / kawowa

Sesja/Sektion VI

Pamięć. Rozliczenia / Erinnerungskultur. Aufarbeitung

14.30-15.00 – Joanna Lubecka (IPN Kraków): *Niemiecka narracja dotycząca zbrodni II wojny światowej / Deutsche Erzählmuster über den Zweiten Weltkrieg*

15.00-15.30 – Łukasz Jasiński (Muzeum II Wojny Światowej, Gdańsk): *Działalność Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce 1945–1949 / Die Tätigkeit der Hauptkommission zur Erforschung der deutschen Verbrechen in Polen 1945-1949*

15.30-16.00 – Kurt Schrimm (Zentrale Stelle Ludwigsburg): *Die Einleitung neuer Vorermittlungsverfahren gegen ehemalige KZ-Aufseher wegen Beihilfe zum Mord /*

Wszczynanie nowych dochodzeń przeciw strażnikom obozów koncentracyjnych pod zarzutem współuczestnictwa w morderstwie

16.00-16.30 Podsumowanie konferencji

Imprezy towarzyszące konferencji

Zbrodnie wymiaru sprawiedliwości

Kino „Amok”, Gliwice, 21 października 2013 r., godz. 18.00-20.30

Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, Katowice, 24 października 2013 r., 11.00-13.30

Pokaz filmu *Heimweh des Walerian Wróbel* (1991) o polskim robotniku przymusowym w Niemczech, skazanym na karę śmierci oraz dyskusja z udziałem historyków badających problem zbrodni niemieckiego wymiaru sprawiedliwości w czasie wojny, Larsem Skowrońskim i Michaeliem Viebigiem (Gedenkstätte „Roter Ochse“, Halle/Saale)

Stan i kierunki badań nad historią okupacji niemieckiej w Polsce.

Spotkanie wokół najnowszych publikacji Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie, Żydowskiego Instytutu Historycznego, Instytutu Pamięci Narodowej i Muzeum II Wojny Światowej

CiNiBA, Katowice, 21 października 2013 r., 12.00-14.00

Spotkanie z historykami IPN, NIH, ŻIH, MIIWŚ: m.in. dr Maren Röger, dr. Jürgenem Henslem, dr. hab. Piotrem Majewskim i dr. Sławomirem Kalbarczykiem. Spotkanie poprowadzi prof. Ryszard Kaczmarek.

Muzealizacje zbrodni

Dyskusja o obecności tematu zbrodni okupacyjnych w wystawach muzealnych

Muzeum Śląskie, Katowice, 23 października 2013 r., 18.00-20.00

Joanna Urbanek (Muzeum II Wojny Światowej, Gdańsk): *Koncepcja wystawy stałej Muzeum II Wojny Światowej / Die Konzeption der Dauerausstellung im Museum des Zweiten Weltkrieges in Danzig*

Manfred Kittel (Stiftung Flucht, Vertreibung, Versöhnung, Berlin): *Die Stiftung Flucht, Vertreibung, Versöhnung und die Konzeption ihrer Dauerausstellung / Fundacja Ucieczka, Wypędzenie, Pojednanie i koncepcja jej stałej wystawy*

Dyskusja z udziałem: Manfred Kittel, Piotr Majewski (MIIWŚ), Dominik Abłamowicz (Muzeum Śląskie) oraz Boris Böhm (Pirna-Sonnenstein), Wolfgang Oleschinski (Torgau), Michael Viebig (Halle), Elżbieta Rączy (Muzeum Polaków Ratujących Żydów). Moderacja Wojciech Pięciak („Tygodnik Powszechny“).

Spotkania autorskie z Götzem Alym

CiNiBA, Katowice, 24 października 2013 r., 10.00-12.00

Muzeum w Gliwicach, 24 października 2013 r., 17.00-19.00

Spotkania poprowadzi prof. Ryszard Kaczmarek (UŚ).